

VYCHOVATELSKÉ LISTY.

Časopis věnovaný zájmům křesťanského vychování.

»Kdo Mne následuje, nebloudí ve tmách, praví Pán.
Tom. Kemp. I. 1.

Správa školy.

Pokračování.

3. Inventář školního nářadí je kniha v níž je zapsán veškerý nábytek a nářadí školní. Vede se takto:

Na titulním listě:

Školní okres: místecký.

Obecná škola: ve Frýdlantě.

Inventář

školního nářadí při škole obecné
ve Frýdlantě.

Správce školy:

J. M. Kadlčák.

Běžné číslo	Předmět	Cena		Poznámka
		K	h	
I. Sborovna.				
1	Dlouhý stůl se 4 přihrádkami	20	—	
2	4 dřevěné židle à 5 K	20	—	
3	2 velké skříně polozasklené à 40 K	80	—	
4	1 skříň pro úřední spisy	12	—	
5	2 plivátka zdravotní	2	—	
II. Chodby.				
1	1 velká skříň dřevěná v přízemí	20	—	
2	2 věšáky na oděv v I. patře na síni	6	—	
3	2 " " " " II. " " "	6	—	
4	10 zdravotních plivátek na chodbách	20	—	

Běžné číslo	Předmět	Cena		Poznámka
		K	h	
III. Třída první.				
1	13 zeleně natřených lavic à 5 K	65	—	
2	1 zeleně natřený stůl	10	—	
3	1 židle z tvrdého dřeva	4	—	
4	1 umyvadlo s mísou a džbánem	15	—	
5	2 tabule s podstavcem	20	—	
	atd.			
Školní rok 1902—1903.				
a) Na chodbách :				
1	10 drátěných sítok na utírání obuvi à 3 K	30	—	
2	16 zdravotních plivátek	32	—	
b) V třídách :				
1	Vzorek 1 m ³ v IV. třídě	6	—	Zhotovil učitel Kamil Krčmář
2	2 konvice na vodu	4	—	
3	Bradla a hrazda nová na hřišti	70	—	
	atd.			

Stáří-li některý předmět se zničí anebo jinak zajde, poznačí se v „Poznámce“ datum a příčina.

4. Inventář čili seznam učebních prostředků vede se podobně. Na počátku sestaví se všeobecný seznam a pak doplňuje se v každém školním roce asi takto :

Postupné číslo	Název učebné pomůcky	Jméno spisovatele neb zhotovitele	Kdy bylo zjednáno	Cena		Odkud a jiné poznámky
				K	h	
Školní rok 1902—1903.						
1	Mapa hejtmanství místeckého	sbor učitelský	$\frac{15}{10}$ 902	—	—	Dar sboru učitelského
2	Škúdcové rolníka 30 tabulí	Vít. Drbohlav u R. Prombergra v Ol.	$\frac{15}{8}$ 903	30	—	
3	Měřické pásmo	Kreidl v Praze	$\frac{30}{8}$ 903	2	50	
4	Mluvnické diagramy	učitelé Vindiš a Krčmář	$\frac{30}{7}$ 903	—	—	Dar učitelů Vindiše a Krčmáře

Zápisník pořad učitelského sboru č. protokol podle výnosu zemské školní rady ze dne 12. ledna 1882 č. 350 obsahovati má :

1. Vytčení výnosů a jiných úředních přípisů od poslední porady došlých.

2. Zprávy o návštěvě školní v jednotlivých třídách, opatřené počtem žáků vůbec a počtem oněch žáků, kteří nechodili do školy bez platné omluvy vůbec a kteří chodili nepravdělně.

3. Zprávy o pilnosti a prospěchu žáků, v nichž jest po případě vytknutí příčiny nepilnosti nebo neprospěchu, a prostředky, kterých užito na vzpomozenu.

4. Co správce školy znamenal při auskultaci a která proto učinil opatření.

5. Důležité události, které sběhly se na ústavě, návrhy učiněné v poradě jednotlivými učiteli, usnesení o nich učiněná atd.

6. Vzhledem k dívčím třídám budiž učiněna také zmínka o návštěvě, pilnosti a pokroku u vyučování ručním pracím.

Do závěrečného protokolu na konci školního roku vepisují se kromě výkazů měsíčních výkaz X. 14., výkaz o počtu a postupu žáků na konci školního roku XX. 14., výkaz o návštěvě školy v školním roce minulém XXX. 14., jež také do kroniky školní se zařadí.

Za příklad podáváme protokol víceřídni školy o poradě učitelského sboru ve školním roce konané a závěreční protokol téže školy.

PROTOKOL

sepsaný při řádné domácí konferenci učitelského sboru čtyřřídni chlapecké školy obecné ve . . . u přítomnosti podepsaných, 8. června 1902 konané.

Program :

1. Čtení úředních přípisů a nařízení.
2. Zpráva třídních učitelů.
3. Zpráva nadučitelova.
4. Přednáška.
5. Volné návrhy.

Jednáno :

1. Čteny úřední výnosy a nařízení: Z prvu přečten přípis slavné c. k. okresní školní rady čís. 445 šk., jímž se oznamuje, že učitelská konference učitelstva okresu místeckého konati se bude v Místku dne 10. června 1902.

Dále byly přečteny částky: IX. a X. „Věstníku Vládního“ a „Úřední List“ za měsíc květen běž. r.

Dále zmínil se správce školy, že t. r. bude se v Brně konati pro učitele 5měsíční kurs „kreslení“.

2. Zprávy třídních učitelů :

Tř.	Poč. ž.	Nepravid.		Nepřišli		%		Prům. měs.	prům. % 1/4 letně		Počet udaných
		oml.	neoml.	oml.	neoml.	oml.	neoml.		oml.	neoml.	
1	45	16	4	—	—	4·5	9·9	43	4·4	0·5	2
2	85	38	3	1	—	9·—	0·4	75	7·86	2·13	—
3	59	29	7	—	—	6·6	2·4	51	3·68	0·8	—
4	31	16	3	—	—	4·2	3·3	29	6·4	1·4	3

V první třídě bylo pozorovati značné klesnutí v návštěvě, v pozornosti i v píli; celkový výsledek je asi ten, že z 45 žáků nemůže do II. třídy postoupiti: celkem 12 žáků; mezi těmi je 1 hluchoněmý, 3 slabomyslní a 8 duševně zakrnělých. Nedostatečný prospěch jeví se hlavně ve čtení; v ostatních předmětech jde to dobře.

Také disciplína se poněkud v I. třídě pohoršila tím, že Pavlíček Rudolf ukradl chléb spolužáku a nestydatě při tom lhal. Dále Pešat Rudolf zkazil rašce hnízdo s vajíčky a nadával jistě ženě; jest veliký rozpustilec. Balcar Ignác svádí žáky ku krádeži, podvádí a lže.

V druhé třídě látka učebná je probrána podle rozvrhu látky a také řádně nacvičena; prospěch je dobrý. Podobně jako v první třídě, zavládla i v druhé třídě pohodlnost a liknavost.

Zvláštní případy jsou, že Vinkler nezachoval domácí vězení. Buček utekl ze školy domů po vyučování. Klímek a Petr kradli trávu pro králíky. Petr a Faldyna Rychard stavěli kuželky u Kybaštů od 3 hod. do 10 hod. večer; třídní učitel jim to zakázal, ale Petr a Vít Pešat hned na to stavěli rovněž na onom místě kuželky od 3 hod. do 10 hod. večer přes májovou pobožnost. Petr chodí přes zákaz mezi vyučováním na nádraží nosit kufrů cestujícím.

Ve třetí třídě se návštěva i pilnost poněkud zhoršila. Příčiny této kleslosti jsou v první řadě churavost několika žáků, práce polní a pasení dobytka. Nicméně proti tomu látka učebná náležitě dle zpracovaného rozvrhu látky jest již téměř ze všech předmětů probrána a důkladně nacvičena.

Zvláštní případy: Bačák pokřikuje neslušně po děvčatech. Židek Josef vybral rašku a zničil jí vajíčka. (19. V. b. r.) Bílek Alois bral děvčeti Červínkové z koše cukrovinky, ocumlával je a opět zpět do koše jí je házel. Bačák Cyrill bez dovolení matky odcestoval do Vítkovic, kdež sloužil za učně.

Naopak se mají věci ve čtvrté třídě. Tu se návštěva značně zlepšila až na několik žáků. Rovněž i zde látka učebná probrána a dobře nacvičena; prospěch je zde dobrý.

Zvláštní případ je ten, že Tkáč Karel se v kostele neslušně choval. Válek Rudolf a Plucnara jsou vzdorovití. Pavelek kradl trávu.

3. Zpráva nadučitelova. Správce školy navštívil v uplynulém měsíci všechny třídy a to několikráte. Jakožto referát konferenční obral sobě v tomto měsíci čtení. Seznal, že čtení není takové, jaké by býti mělo. Čísti pouze hbitě není ještě vrcholem dokonalosti. Hlavní věc při čtení jest, aby žáci tomu, co čteno, rozuměli. Čtení jest jeden z nejtěžších předmětů. Při čtení musí učitel probouzet zájem. Dále nesmí učitel při čtení žáků ani jedinká chybička ujíti a žák musí hned býti k tomu veden, chybí-li, aby ihned chybu opravil. Probírá-li učitel článek delší, nechať rozdělí jej na jednotlivé odstavce, tak článek se probíráti musí více hodin. Dobře jest, když žáci při takovém delším článku si slova, kterým dobře nerozumí, vypíšou, a učitel nechť pak jim význam oněch slov objasní. Při čtení má se žák navádět k přemýšlení, proto má učitel použít při čtení i článků věcných, ku př. přírodopisných, zeměpisných atd. Na nejvyšším stupni musí žáci čísti zvláště dokonale, správně, krásně a přesně; tu musí býti již čtením samým naznačen obsah myšlenky; mechanické čtení na nejvyšším stupni nemá žádné ceny. Zde musí učitel žákům sám ukázat, kterak se krásně čte.

Dále žádal správce školy třídní učitele, by žákům oznámili, kde se mají koupat, by na to působili, aby žáci do hostinců kuželky stavět nechodili. Konečně pozoroval správce školy v modlení podivné dloužení, tu

opět žádal třídních, aby žáky upozornili, by slabik zbytečně neprodlužovali; dále, aby responsorium správně žáci odříkávali; konečně správce školy projevil přání, by třídní učitelé také se žáky ve zpěvné hodině nacvičili některé písně kostelní z nového kancionálu, aby konali nyní se žáky častěji poučné vycházky do přírody.

Dodatečně kollega N. oznámil, že žák IV. třídy Vyvial mu řekl, že má osýpky, a nebylo to pravda.

Ku konci pak usneseno, by Havlíčkovi, žáku IV. třídy, byla dána na propouštění vysvědčení pro jeho chování známka z mravů přiměřená. Dále nadučitel projevil přání, by zakoupen byl metr pásmový pro vyměřování pozemků.

Nyní následovala velice zajímavá přednáška kollegy N. „O jarním ptactvu“, za kteroužto pracnou přednášku mu správce školy díky vzdal.

Jelikož žádných volných návrhů v tomto měsíci nikdo neučinil, byla porada skončena.

N. N.,
správce školy.

N. N.

N. N.

N. N.,
zapisovatel.

PROTOKOL

sepsaný při závěrečné poradě sboru učitelského, konané 4. července 1903.

Správce školy zahájil poradu o 3. hod. odpol. Školní rok zakončí se dle přípisu slavné c. k. okresní školní rady dne 15. července 1903 za příčinou návštěvy kursu správcem školy a zapisovatelem N.

Zprávy třídních učitelů a rozhodnutí o známkách z mravů:

Tř.	Počet žáků	Nepravidelně		Nepřišli		Procento		Měsíční průměr	Udání
		omluv.	neomluv.	omluv.	neomluv.	omluv.	neomluv.		
I.	58	29	5	2	—	6·9	1	44·5	5
II.	83	43	4	2	—	12·36	1·62	69	1
III.	56	38	5	1	—	16·23	5·29	49	1
IV.	37	20	5	—	—	6·75	1	35	—

Mravy v I. tř.: Fuciman Rudolf „m. p.“ běhal po louce a šlapal trávu. Halata Aug. „p.“ pro neposlušnost, rovněž i Vaněk Aug. Štefek Vlad. „m. p.“, lhal, místo do školy šel do lesa. Vaněk Karel „mp.“ rozpustilý a rozbil sousedovu tabulku.

V II. třídě: Pavelek Josef „n.“ vybral sojky. Pavlíček „n.“ mluví nemravnosti. Magnusek „m. p.“ pro podvod. Balcar „n.“ pro nemravnost.

V III. třídě: Horečka Karel, Pacák Jan, Klímek Jan, Krpec Josef, Židek Rudolf „p.“, Faldyna „m. p.“, Podešva „n.“

Ve IV. třídě: Urbánek Rudolf, Kubata Robert, Sajdák Alois „p.“. Kožuch Theodor, Pešat Karel „m. p.“

Počet žáků na začátku školního roku a na konci školního roku.

Počet dítek školou povinných . . .	272	259
školu navštěvujících	245	236
jinde chodí do obecné školy . . .	17	17
do soukromé školy	—	—
do vyšší školy	7	5
doma	2	—
bez vyučování pro tělesnou vadu	1	1
Celkem . . .	272	259

Výkaz o návštěvě školy v jednotlivých čtvrtletích a celoročně za rok 1902—1903.

Třída	Počet žáků		Zameškaná návštěva školy v %								Celoroční průměr	
	na počátku	ku konci	I. čtvrtletí		II. čtvrtletí		III. čtvrtletí		IV. čtvrtletí		oml.	neoml.
			oml.	neoml.	oml.	neoml.	oml.	neoml.	oml.	neoml.		
I.	58	59	5	0·6	9·6	0·43	11·3	0·9	9·8	1·5	6·42	0·85
II.	83	83	8·3	0·4	9·2	0·79	13·96	0·36	10·27	1·35	10·43	0·72
III.	64	57	7·4	2·2	5·03	0·86	4·92	1·69	7·5	0·65	5·46	1·35
IV.	40	37	3·2	0·3	4·42	0·55	6·86	1·3	5·06	0·1	4·88	0·78
Celoroč. průměr celé školy	245	236	5·2	0·9	7·06	0·65	9·26	1·06	8·15	0·9	6·8	0·93

Výkaz o počtu žáků v jednotlivých třídách na konci školního roku.

Třída	Počet žáků	I. školní rok	II. školní rok	III. školní rok	IV. školní rok	V. školní rok	VI. školní rok	VII. školní rok	VIII. školní rok
I.	59	46	12	1	—	—	—	—	—
II.	83	—	18	29	19	10	4	2	1
III.	57	—	—	1	23	14	11	7	1
IV.	37	—	—	—	—	—	10	19	8
Celkem	236	46	30	31	42	24	25	28	10

Výkaz o postupu žáků ve všech třídách.

Třída	Počet žáků		Žáků postoupí		Žáků zůstane		Vystoupí		V roce vystoupilo	
	I. odd.	II. odd.	I. odd.	II. odd.	I. odd.	II. odd.	I. odd.	II. odd.	z I. odd.	z II. odd.
I.	59	—	44	—	15	—	—	—	3	—
II.	47	36	32	34	15	2	—	1	2	1
III.	36	21	27	18	9	2	—	1	5	3
IV.	23	14	14	—	—	11	9	3	2	3
Celkem	165	71	117	52	39	15	9	5	12	7

Zpráva nadučitele: Správce školy sdělil, že školní rok se zakončí ve středu o 8. hod. ranní slavnými službami Božími. Žádal, aby úřední spisy byly v náležitém pořádku odevzdány do úřadovny. Dále žádá, by poznačili mu, co jest zkaženo, neb co schází, aby vše se mohlo opravit a zakoupit.

Jelikož volných návrhů nebylo, porada skončena.

N. N.,
zapisovatel.

Zakončeno 15. července 1903.

N. N.,
správce školy.

Na vícetřídní škole je třeba knihy „Oběžník“, v níž správce školy stručně sděluje učitelskému sboru všechno, co se do příští porady nedá odložit. Oběžník je kniha z obyčejného papíru kancelářského. Do této knihy píše se také pozvání k poradám měsíčním. O významu a vedení „Oběžníku“ poučí nejlépe následující výňatky z oběžníku vícetřídní školy.

Přiložený dotazník o zdravotních poměrech třídní řádně vyplní a v pondělí odpoledne správci školy odevzdají.

Ve Frýdlantě, 20. září 1895.

Vindiš.

Kranich.

Pospíšil.

Kadlčák.

Seznamy žáků za účelem vybírání školného dle přiškolených obcí sestavené předloží třídní o 4. hod. odpo. správci školy.

Ve Frýdlantě, 18. října 1895.

Vindiš.

Kranich.

Pospíšil.

Kadlčák.

(Příště dále.)

Stručné dějiny vyučování náboženského.

Píše prof. *Adolf Fux*.

(Část šestá.)

Věk nový a nejnovější.

Reformace německá zasáhla mocně v rozvoj školství vůbec a náboženského vyučování zvláště, a měla vliv naň dílem nepříznivý, celkem však prospěšný.

Spory náboženské roztrpčovaly mysl, mravů nejen nezlepšily, ale spíše kázeň církevní uvolnily, vážnost učitelů podryly a náboženské vyučování znechucovaly nejen učitelům, ale i žákům; s druhé pak strany horlivost katolického duchovenstva rozohnily a zdvojnásobily, aby jednak ti, kteří víře věrní zůstali, byli utvrzováni ve svém náboženském přesvědčení, jednak aby dalšímu šíření se učení nového pevné byly položeny hráže.

Lutr prohlásil školy za semeniště nábožnosti a dobrých mravů, a proto žádal, by děti nejprve vyučovány byly ve věcech náboženských, a potom teprve v předmětech světských. V době té vyučovalo se proto na evangelických školách venkovských většinou jenom náboženství.

Aby úkolu svého snáze dosáhl, sepsal roku 1523 „Postillu pro lid“ a r. 1529 „Malý a velký katechismus“, kteréžto spisy v krajinách, kde nové učení se ujalo, všeobecnou pozornost vzbudily a rychle v přčetných vydáních se rozšířily.

Náboženské vyučování konalo se mechanicky pouhým předříkáváním a odříkáváním na základě katechismu, ale nicméně přispěly tyto knihy do škol zavedené značnou měrou k rychlému rozšíření se nového učení, takže generace nová pro velikou nevědomost náboženskou tehdy panující po většině ani si nebyla vědoma toho, že od pravé víry se odchýlila.

To vzpružilo i katolíky. Co Gerson před 100 lety za potřebné uznával, stalo se nyní nezbytným požadavkem; všeobecně voláno i po katechismu katolickém.

R. 1534 sepsal Erasmus Rotterdamský takový katechismus, který je proto pozoruhodným, že je prvním, který sepsán je v jazyku německém, ale nedočkal se valného rozšíření, protože se tu a tam pochybovalo o úplné pravověrnosti spisovatelově.

Velikou sensaci způsobil katechismus, který vydal r. 1535 Jiří Vicelius (žák Lutruv, nar. ve Fuldě r. 1501, roku 1521 přidržel se učení jeho, ale r. 1531 přestoupil zase na víru katolickou, † r. 1573 v Mohuči).

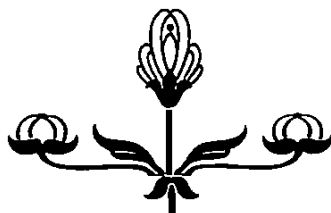
Mezi četnými spisy pro náboženské vyučování vyniká hlavně jeho malý katechismus, jenž počíná biblickou dějepřpravou, která se mu zdá býti nejlepší přípravou a nejpřirozenějším základem vyučování náboženského. Ke konci jednotlivých článků víry připojuje krásná rozjímání a vřelá naučení, která knize tím větší ceny dodávají. Ve spise tom, který byl velice oblíben a rozšířen, slaví metoda analytická sv. Augustina své obrození.

Důležitým dílem katechetickým té doby je „Katechismus římský pro faráře.“ Církevní sněm tridentský nařídil ve svém XXIV. sezení, by děti aspoň v neděle a svátky v základních pravdách náboženských byly vyučovány a poslušnosti k Bohu a k rodičům vedeny. V sezení XXV. odevzdáno bylo spracování toho díla zvláštnímu odboru, jež papež Pius IV. sestavil ze tří učených členů řádu dominikánského, který svůj úkol ukončil

r. 1566. Jest to práce mistrovská a jedná 1. o apoštolském vyznání víry, 2. o svátostech, 3. o přikázáních a 4. o modlitbě. Ondřej Fabricius rozvrhl dílo to na 4 hlavní částky v otázkách a odpovědích a takto přehled celého obsahu nemálo usnadnil. Žádná podobná kniha nebyla dosud od veškerého katolického světa tak radostně přijata a od vyznavačů nového učení tak obdivována, jako tato.

Nebylať ovšem určena v první řadě pro lid obecný, ale sloužiti měla hlavně duchovním jako vhodná rukověť pro náboženské vyučování.

(Příště dále.)

Rozhled školský.

Vášnivý, smutný boj rozpoutal se v poslední době mezi některými listy učitelskými a katolickými v král. Českém. Jsou to zejména „Český Učitel“, „Učitelské Noviny“ a „Čech“. Tomu i oněm pomáhají a přizvukují listy jiné.

Jak hluboko klesl „Český Učitel“, věstník Ústředního spolku jednot učitelských v král. Českém, poznati z této ukázky:

„Naše odpověď „Čechu“ a „Křesťanské Škole“. Bídni sluhové církve a nehodní zástupcové Krista! Až budete zas naříkat na úpadek víry, na nedostatek naděje v lidu vaší péči svěřenému a volati budete lásku v srdce lidská, udeřte se ve falešná prsa, skloňte svoji pyšnou hlavu a posypte ji žhavým popelem svědomí: Neboť vy to jste, pokrytci bezbožní, zpupní a panovační, kteří svým lživým životem, otráveným záští a zlobou vyvracíte boží přikázání, hřešíte proti všem, balamutíte lid, berete mu duši, ochromujete svým despotismem jeho vůli, otravujete jeho rozum a soudnost a usilujete z něho učiniti podnož svých nečistých záměrů, ničíte v zárodku city lásky, sami jí postrádáte, neboť obětovali jste ji mamonu a hříšné chlípnosti. Místo ní znáte jen kletby, pomluvu, lež a mstu. Nemůžeme vás volat na soud cti. Vy jste ji ztratili, vy jste se o ni připravili nectným jednáním. Články, kterými mluví váš tisk a skutky fanatické, kterými se projevují jednotlivci, kteří hlasy vašeho tisku inspirovali v posledních číslech „Školy křesťanské“ a „Čecha“, jsou památnými dokumenty vaší špatnosti. Jste bídnými tvory, neboť jste denuncianty. Omlouváte se, že tím hájíte víru? Podlé duše! Takovými obranci víra získat nemůže. Vy jste, kteří poctivého člověka, jenž ví, co je křesťanství, o víru připravujete. Jak vypadáte, vy sluhové církve a domnělí zástupci Krista? Vidíme zlobyplné, jizlivé, lstivé, mstivé a panovačné farisejce, kteří provozují mrzký obchod náboženstvím, ale sami víry ani lásky nemají.“

Toto je boj proti stavu. Ale takovým sprostým a bezohledným způsobem bojuje se už i proti víře a náboženství! Vůdcové organizace vyhlásili veřejně boj náboženství: „Náboženství utlouká nás duševně, proti němu třeba spojití všechny pokrokové síly v ucelený boj.“ (Roč. VII. čís. 17. str. 356.) Dokladů najde každý v „Českém Učiteli“, v „Školském Obzoru“ a j. mnoho.

Kněžstvo v živé paměti také chová příkrou odpověď, již dalo učitelstvo Zemské jednotě českého katol. duchovenstva v král. Českém na vyzvání ku společné a svorné práci.¹⁾

Že to vše mnohého kněze popudí k podobným veřejným projevům, jaké čteme v listech učitelských, že mnohému vtiskne do ruky podobné zbraně, je sice pochopitelné, ale není omluvitelné.

„Čech“ vybízí přímo k soustavnému udávání učitelstva představeným úřadům. S tím naprosto souhlasiti nelze. Mlčeti ovšem neradíme, ale následovati jmenovaných učitelských časopisů ve štvání varujeme. Házeti kamením pohrdání, potupy a msty po jiných, kteří nejsou s námi stejného smýšlení, není křesťanské, a nejméně to sluší hlasatelům míru a pokoje. „Mějme lásku jedni k druhým, neboť po tom pozná svět, že jsme učeníky Kristovými, budeme-li se milovati ve spolek.“

Snáze je tupiti, špiniti a trhati, než rozumem osvítiti a láskou uchvátiti.

Povede-li se tento boj tak dále, budou konce žalostné. Propast roste a stává se již již nepřeklenutelnou. To jasně napovídají „Učitelské Noviny“: „Vyplývali jste za několik neděl tolik papíru a černi: koho jste tím napravili? Dosáhli jste jen toho, že budem opatrnější; tělo, existenci, k zabití vám nedáme, a duši, přesvědčení, zabiti nemůžete. Budeme jako naši kolegové starozákonní, o nichž praví Jan (12, 42): „Uvěřili v něho (t. j. měli jiné, své přesvědčení), avšak pro fariseje nevyznávali ho, aby nebyli zé škol vyobcováni.“ Nebojte se našich článků; my „nevěrečtí literární učitelé“ jsme desetkrát lepší než vy. Živnosti vaší škoditi nemíníme. My jen snažíme se dosáhnout, aby učitel měl úplnou volnost náboženskou.“

Ostatně řekněme otevřeně pravdu, jaká je ta péče katolíků o křesťanskou výchovu v Čechách tam, kde se jedná o vážnou opravdovou práci. „Vychovatel“ a „Křesťanská Škola“ mají odběratelů málo, „Vychovatelské Listy“, jež by jistě také v Čechách dosti dobrého vykonati mohly, mají tam odběratele tři. Mimořádná valná schůze Jednoty katol. učitelstva v král. Českém byla dne 15. května t. r. žalostně slabě navštívena. Proto konečně i katol. duchovenstvu v Čechách říci třeba: Chcete-li opravdu, aby školy naše byly chrámové pobožnosti a Ducha svatého dílny, studujte napřed bedlivě otázky školské a pak pracujte poctivě tam, kde se pracovati má.

Nový řád školní a vyučovací bude prý obsahovati tři hlavní části: 1. část všeobecnou pro školy vůbec, 2. část zvláštní pro měšťanské školy a 3. pro soukromé školy.

Dle „Deutsch-öster. Lehrerztg.“ byl již předložen zemským školním radám k posouzení. Zmíněný list také oznamuje některé novotiny, jež budou novým řádem školním a vyučovacím zavedeny, zejména i zřízení „čestných“ a „nečestných“ lavic ve třídách. Správcové škol budou míti za povinnost bdíti nad chováním podřízených učitelů mimo školu. Učitelé budou povinni dozíratí k dětem, které zůstávají přes poledne ve škole, účastniti se (ale prý dobrovolně!) dozoru nad dětmi při polévkových ústavech. Mají pečlivě opravovati písemné práce žáků a bdíti nad jejich domácí četbou. Nový školní řád, jenž má vejíti v platnost již počátkem

¹⁾ Dobře na to odpověděla „Obnova“: Vy dobře víte, že o dozor nad školou nikdo z nás nestojí, vy dobře jste přesvědčeni, že nebezpečí vám od církve, této matky školy, nehrozí žádné, ale vy pracujete se socialisty k jednomu cíli — tam, kde jsou dnes ve Francii; a proto chcete boj, proto odpověď vaše dopadla tak drsně. Čím byste byli mezi svými bez boje proti klerikalismu?

příštího školního roku, doporučuje také pořádání veřejných výročních zkoušek u přítomnosti členů okresní školní rady.

Ve školním řádu pro školy měšťanské bude prý brán zřetel ke všem přáním, vysloveným v anketě. Také záležitosti zvláštních zemských porad pro učitelstvo měšť. škol bude se prý ministerstvo v nejbližším čase zabývat. Nové učebné osnovy pro školy měšťanské byly prý již před delší dobou podány zemským školním radám k posouzení a budou uveřejněny rovněž v době nedlouhé. Současně s nimi budou arci vydány i osnovy pro školy obecné.

O akademickém vzdělání učitelstva počíná dr. T. G. Masaryk uveřejňovati kapitoly v „Čase“. Prohlašuje, že je bezpodmínečně pro akademické vzdělání všeho učitelstva. Uvádí pro to známé nám již důvody. Dokud vzdělání akademického nelze dosíci, radí, aby učitelstvo zatím si pomáhalo prostředky, které jsou na snadě, a připravovalo zákonnou přeměnu nynějšího vzdělávacího systému.

Píše: Zatím tedy dalo by se dosáhnout toho, aby co největší počet učitelů se nepřipravoval na učitelských ústavech, nýbrž na středních školách.

Především ať se užívá gymnasií. Kdo složil na gymnasiu zkoušku maturitní, může vstoupit do 4. ročníku pedagogia, anebo může se připravit na zkoušku učitelskou soukromě. Maturitní zkouška, resp. vzdělání gymnasiijní umožňuje další sebevzdělání a umožňuje také vstup na universitu pro studia další. Učitel už touto možností pro všechny případy je volnější. A tato volnost posílí učitelský stav — různí státní a samosprávní tyránkové si dají větší pozor, když učitel svým nedostatečným vzděláním nebude mít svět zatarasený.

Co platí o vzdělání gymnasiijním, platí také o vzdělání reálním, jen že gymnasista má některé výhody tím, že se učil logice, psychologii. Bylo by starostí učitelské organizace, aby se pro absolventy středních škol, kteří by se učitelkému stavu chtěli věnovat, postarala o vhodné doplňující vyučování. V Praze a také v některých jiných městech by zřízení takových kursů bylo snadno možné.

Výslovně upozorňuji, že důvody uvedené pro vyšší vzdělání učitelů platí stejně pro vyšší vzdělání učitelek.

Pozoruhodnou úvahu o škole staré a nové uveřejnil „Čas“ dne 31. května 1904. Zde výňatky:

Kdo sejme brýle mámení, kdo nestrká hlavy do písku úředních statistik a výkazů, nemůže neviděti, že výsledky naší školy nejsou nijak úměrny potřebám národa ani nákladu, že porovnání školy před r. 1870 a po letech 1870 s dnešní ukázalo by vzrůst velký v číslicích, ale velmi malý v jakosti plodů; že školy naše jsou obilné hroby: vně zlato, mramor a poetické nápisy, vnitř mrtvola, hniloba, hnus . . .

Trudno jest vzpomínati učiteli, jak býval bohat, jsa žebrákem, jak býval pánem, jsa „pomocníkem“, silákem, jsa sláb. Býval aspoň pánem své třídy, svého času, svého rozumu — alespoň chvílemi. Ze strachu, aby mu nemusili dáti jísti, přáli mu trošky volnosti — zkrátka nestarali se o něho valně. Inspektor (dříve vikář) přijel jednou za rok a tu to dopadlo vždy dobře. Vikářům (mezi nimiž bylo mnoho mužů výtečných, pravých lidumilů, ušlechtilých epigonů Jablonského, Jirsika, Kamaryta) šlo nejvíce o náboženství, první inspektoři nevěděli ještě sami, či jsou a co mají chtít a co si počít s překážkami: nedbalou docházkou, nedostatkem místností a učitelů zkoušených, aneb byli to lidé v pravdě vzdělání a ušlechtilí (Křížek, Patočka), nevychovaní a nezvyklí středoškolskému byrokratismu

dnešnímu: nebáli se a také nestrašili. Starší učitelé doplňovali druhdy nedostatky svého předpravného vzdělání pokud mohli četbou — měl jsem sám „principála, nad jehož znalostí českých dějin jsem žasl! — jinak zas bohatá zkušenost, znalost lidu, krajiny a poměrů dala jim nevědomky klíče k tajům vlastní samorostlé školní praktiky, kterouž vystačili i tam, kde by moderní učitel nevěděl si rady. Na př. chodily-li starší děti do školy jen v zimě, hleděl si učitel po celou zimu hlavně těch a naučil je dosti, ba mnoho; v létě to vynahradil „malým“. Neznalost násobilky, s kterouž jest dnes tolik zápasiti žákům prvních tříd škol středních a měšťanských, bývala úkazem řídkým, rukopis a pravopis tak mnohého starouška nesvědčí také o špatnosti té ubohé tehdejší doškové školy venkovské; technická vyspělost kreslířů bývalých škol hlavních (přes všechny nedostatky) vzbuzuje spravedlivý podiv učitelů dnešních. Lze bezpečně tvrditi, že česká škola přirozeněji, lépe a jistěji byla by se vyvinula na přirozené basi vlastní tradice, než na uměle zkonstruovaném, okopirovaném zákoně školském z r. 1869, jehož vrozená choroba (falešný liberalismus, neupřímnost a obojakost) ztížena ještě u nás Čechů špatně řízeným a bezhlavým pasivním odporem . . .

Petice učitelk. K očekávanému zasedání sněmu král. Českého připravují se se všech stran petice. I učitelky připravují v peticích své požadavky, jejichž splnění žádají na sněmu. Žádají především, aby definitivně ustanoveným ředitelkám, říd. učitelkám a učitelkám I. a II. třídy v král. Českém působícím bylo přiřknuto výsadní volební právo. Dále žádají, aby změněn byl § 19. zákona ze dne 19. února 1870 č. 20. tak, aby učitelky příště směly vyučovati hochy, nechť jsou ve zvláštních třídách oddělení nebo s dívkami spojeni, v pěti nižších stupních věku. Přejí si, aby příště obsazovala se místa učitelská v celém král. Českém bez ohledu na hranice školních okresů, a to c. k. zemskou radou školní, při navrhovacím právu c. k. okresní rady školní a dle konkrétního statu, v němž by zařaděno bylo všecko učitelstvo dle toho, kdy vykonalo zkoušky. 3. By změněn byl zemský zákon ze dne 27. února 1873 čís. 17. § 23., a zemský zákon ze dne 24. června 1890 č. 46 § 40 tak, aby i učitelky volenou zástupkyní zastoupeny byly v c. k. okresních a v c. k. zem. školní radě. 4. Dívčí školy buďtež všude správou odděleny od škol chlapeckých, obecné dívčí od měšťanských. 5. Počet žactva ve třídě buď snížen pod 80. 6. Místa učitelská buďte obsazována za volné konkurence učitelů a učitelk tam, kde obě strany mohou skutečně konkurovati. 7. Maximální počet vyučovacích hodin týdních budiž vyměřen učitelkám škol měšťanských na 20. Na trojtřídních měšť. školách dívčích působtež jako dosud kromě ředitele a katechety učitelky 4, počítajíc v to industr. učitelku školy měšťanské. Na každou novou sudou pobočku budiž ustanoveno po 1, na lichou po 2 nových učitelkách. 8. Industriální učitelky školy měšťanské požívejtež hlubšího než dosud vzdělání, a to jak paedagogického, tak i všeobecného a odborného. Zvláštní zření věnováno buď učebné osnově jejich kursů kreslení.

Industr. učitelky z měšť. škol českých na Moravě budou od příštího sněmu žádati:

1. Aby definitivním učitelkám ženských ručních prací vyučujícím na školách měšťanských spojených se školou obecnou za povinných 20 hodin týdněního vyučování vyměřeno bylo služné 1200 K ročně;

2. aby jim starobní přídavky na 120 K zvýšeny byly;

3. aby vzhledem k 30letému provisoriu kategorie industr. učitelk starším učitelkám nejtrudnější služebná léta provisorní s dostatečným zá-

konným počtem vyučovacích hodin pro starobní přídavky nezkráceně vpočítána byla;

4. aby provisorním industr. učitelkám na školách měšťanských remunerace 900 K vyměřena byla;

5. aby vdaným def. učitelkám ručních prací po víceleté působnosti školní nárok na pensi stanoven byl;

6. aby roční zákonný přípravný kurs ve 2roční školu změněn byl. —

O sjezdu českých učitelek, o úvahách v „Bílém praporu“, je-li učitelstvo protikatolické, pojednáme budoucně.

Stoletá památka narozenin Sušilových připadá na den 14. června t. r. Památku jeho uctili jsme již úvahou dra. Jos. Kachníka „České dítě v Sušilových národních písních moravských“ v čís. 8. „Vychov. Listů“.

Čestné občanství uděleno nadučiteli J. M. Kadlčákovi usnesením zastupitelstva obce Frýdlantu dne 3. června za zásluhy, jež získal si svým působením v obci. Pocta má tím větší cenu, anať hodnota čestného občanství udělena učiteli v činné službě působícímu bez pozadí, jaké mívá hromadné jmenování čestných občanů.

Výstavu pomůcek učebných chystá zemská školní rada. Je žádoucí, aby členstvo katol. spolku učitelského pracemi svými výstavu dle možnosti oblesalo.

Bída dětí v Anglicku a u nás. Několik sociálních politikův anglických vydalo statistiku života a práce šestimilionového města Londýna. Statistika, práce 14 let, plní 17 objemných svazků. Také množství vysoce zajímavých zpráv pro školu se v ní shledává. Tak na př. zjištěno, že v Londýně chodí do školy o hladu 210.000 dětí. Při 59.400 školních dítek bylo prokázáno tělesné chátrání následkem bídy a špatného bytu. —

To uveřejňujeme proto, že i u nás mnoho dětí trpí nouzí a hladem. Kolikrát tázal jsem se toho neb onoho žáka: Snídal jsi dnes? A dostalo se mně odpovědi: Nesnídal. A takové dítě sedí na měšťanské škole od 8—12 hodin ve škole! A my žádáme na něm, aby duch jeho stále pracoval! Není to týrání dětí? Často bychom se zhrozili, kdybychom věděli, co děti doma jedí. Každý učitel měl by sobě malou statistiku sám svědomitě poříditi o dětské bídě — a snažiti se ji odstraniti! Dal jsem jednou žákyním napsati, čeho by si každá nejvíce přála. Několik bylo těch, které napsaly, že by si přály dobrou obuv aneb oděv. Není to zase dokladem bídy? Opakujeme, co jsme letos v 3. čísle tohoto časopisu uveřejnili: Bídu lidskou odstraňovat máme a ne se utloukat navzájem!

Měření duševní únavy. Jednoduchý způsob měření duševní únavy, způsobené školním vyučováním spočívá v měření ztráty nervového napjetí, která se jeví změnou citlivosti kůže. Citlivost tato se stanoví přístrojem zvaným „ergograf“. Jest to jednoduché kružítko, jehož hroty přiloží se k čelu nebo tvářím, kteréžto části nejspíše podléhají změnám citlivosti. Oba hroty se pak sblíží, až dotyčně individuum, jež má oči zavřeny, přestane rozeznávat oba hroty a má dojem, jako by byl přiložen hrot jediný. Vzdálenost obou hrotů, při němž toto ztotožnění právě nastane,

je měrou citlivosti dotyčného místa u jistého individua. Napíná-li se pozornost více, menší se tento interval, napíná-li se pozornost méně, interval se zvětšuje; citlivý přístroj zvaný „esthesiometer“ byl zhotoven pro tato často opakovaná měření.

Tělesný trest ve škole. Dr. K. Hennig v Lipsku vyslovuje se v čas. „Schulgesundheitspflege“ takto: „Úplným odstraněním tělesného trestu ze školy vychováme pokolení, jež nesnadno možno bude vésti; úcta k rodičům, k dospělým vůbec, zvláště pak ke stáří, vymizí. Předčasně vzbuzuje sebevědomí, vypěstuje surové mladiky, zlé výrostky.“ — Ze škol new-yorských odstraněn je tělesný trest již dobrých 10 roků. Nyní žádají učitelé městský úřad za opětné jeho zavedení, jelikož poměry, které nastaly, jsou pro učitele, zvláště ale pro učitelky nesnesitelné. Došlo tak daleko, že učitelé, kteří žáky tělesně potrestali, byli odsouzeni, kdežto žáci, kteří se na svých učitelích provinili, vyšli bez trestu. —

My nejsme pro tělesný trest ve škole. Kdyby vychování (nejen ve škole!) spočívalo na jiných, opravdu křesťanských základech, kdyby rodičové a společnost konali svou povinnost k dětem, po případě kdyby k této povinnosti mohli býti donuceni, nebylo by třeba, aby se učitel snížil k tělesnému trestu. Ze sta ran, jichž se dostane dětem, jistě 99 zasloužili si ti, s nimiž dítě mimo školu obcuje a proti nimž škola za nynějších poměrů je bezmocna.¹⁾

Asyl pro dospělé dívky slepé. Osud dospělých dívek slepých bývá žalostný. I když pobýly v ústavě pro dívky nevidomé a naučily se různým pracím, vyjdouce z ústavu bývají často považovány za břemeno své rodiny. Tím hůře s těmi, které ani rodiny nemají, kam by se uchýlily. Býti slepým a k tomu ještě opuštěným — jaké to neštěstí! „Jubilejní ženský asyl cís. a král. Alžběty v Praze“ (na Kampě) chce ujímati se takových dívek, pokud jsou práce schopny, a zříditi pro ně útulný domov. Ježto však jeho místnosti nestačí, hodlá zříditi pro ně filiálku. Z té příčiny vznáší prosbu k dobrým duším, aby z útrpnosti k ubohým poskytly pomoc k uskutečnění samaritánského toho díla. Dárky peněžité i jiné nebo dotazy buďtež adresovány správě „Jubilejního ženského asylu cís. a král. Alžběty v Praze (na Kampě)“, nebo paní H. Lamblové, choti c. k. dvorního rady v Praze (Františkovo nábřeží 4).

Podělování chudých dětí oděvem. Okresní školní rada v Radovicích (Bukovina) poslala správám škol přepis, jímž zakazuje podělovati chudobné děti šatstvem, obuví v místnostech školních. Výnos zní: V mnohých školách dosud je zvykem, že děti chudobných rodičů bývají humanitami spolky, korporacemi i jednotlivci podělovány šatem a jinými potřebami. Je zřejmo, že takový způsob podarování za přítomnosti učitelovy, obecnstva a spolužáků dětí tak již ubohé jen zahanbuje, stavě chudobu jejich ještě na odiv. Proto zakazuje se, aby příště slavnosti tohoto rázu konaly se v místnostech školních, jelikož není v intencích moderní školy, aby činila rozdíl mezi dítětem chudobným a bohatým a rozpor tento ještě způsobem slavnostním demonstrovala. Proto ukládá se správcům škol, aby nedovolili konati slavnosti tohoto druhu ve školní budově.

Výhoda pro studované dívky. Z nejvyššího nařízení vydalo c. k. ministerstvo výnos, jímž povoluje se jim v Rak.-Uherské říši přístup k lékárnictví. Absolventky, jež dosáhly vysvětlčení zralosti na některém dívčím

¹⁾ Návrhů, jež jsme v tom smyslu již v I. ročníku na str. 40. a v II. ročníku opět na str. 17. podali, si ani denní listy ani poslancové naši vůbec nevšímli. Není zájmu pro otázky školské a pro vážnou práci.

lyceu veřejném a složily zkoušku z latiny na veřejném mužském gymnasiu, mohou se věnovati živnosti lékárnické.

„**Serafinské Květy**“, časopis českých terciářů, uveřejňuje vychovatelské články, jež píše náš předseda. Doporučujeme „Serafinské Květy“ a hnutí terciářské vůbec blahovolné pozornosti katolického učitelstva.

Obchodní škola v Mor. Ostravě. C. k. místodržitelství povolilo výnosem ze dne 19. října 1903, čís. 50.625 prof. Rich. Jířikovi (t. č. v Brně, ul. Lichtenauerova 8.), by zřídil v Mor. Ostravě jednoroční obchodní školu s vyučováním výhradně odborným. Podrobné prospekty a zprávy se zasílají na požádání zdarma a franko.

Feriální výpravy 1904. O prázdninách r. 1904 uspořádá Jaroslav Karásek, c. k. učitel tělocviku v Brně, devátou a desátou společnou výpravu a sice: I. V druhé polovici července jedenáctidenní výpravu do Solnohradu, na Gaisberg, na Královské a Chiemské jezero, do Mnichova, Inšpruku, Zellu a. S., ke Krimmelským vodopádům, k ledovcům na Velkém Zvonu a do Liechtensteinovy soutěsky. Náklad na veškeré jízdné III. tř. i v povozech k jezeru Královskému, jakož i na lodích po obou jezerech, na stravu a byt činí z Vídně 176 K, z Brna a z Prahy 186 K, s jízdou ve II. tř. z Vídně 224 K, z Brna a z Prahy 244 K. — II. V druhé polovici srpna osmáctidenní výpravu do Dalmacie, Černé Hory a Bosny, a sice: Lublaň, Postojna, Rjeka, Opatije, Pulj, Dubrovnik, Kotor, Cetyň, Skaderské jezero, Mostar, Sarajevo, Ilidže, Jajce, výlet na Jezero a vodopády řeky Plivy, jízda do Banjaluky, Záhřeb, Videň. Náklad na jízdné v III. tř. ve vlaku a na lodi v I. tř., jízdu v kočárech na Černou Horu, z Jajce do Banjaluky a na Jezero a zpět, stravování a ubytování činí z Brna 390 K, z Prahy 416 K, s jízdou v II. tř. ve vlaku z Brna 440 K, z Prahy 490 K. Ubytování i strava jest ve velmi slušných hotelích. Přihlášky se zálohou 20 K na první cestu do 15. června, na druhou do 15. července. Zbývající obnos nutno zaslati nejpozději na první cestu do 1. července, na druhou do 1. srpna. K dotazům známku na odpověď.

Dotaz. Obec pražská poskytuje každoročně 40 skrofulosním dítkám léčení v mořských lázních Terstských a 20 dítkám v sanatoriu dra. Hamzy v Luži. Jak postaráno jest na Moravě o chudé děti skrofulosní? Dostává se jim někde léčení zdarma? (O laskavou odpověď prosí čtenáře, jimž něco o té věci známo jest, redakce „Vychov. Listů“.)

Zrnka. Bývá oslavován muž, jehož obětavostí jsou lidé zachráněni z nebezpečí smrti; avšak neskonale výše stojí člověk, který má chuť a odvahu ke snaze, aby převrácená srdce uvedena byla na cesty myšlenek lepších. — Chceš-li učiniti člověka lepším, všiměj sobě jeho stránek zdravých a dobrých a s pomocí těchto hled přemoci to, co jest na něm chorobného a zlého. — Činiti dobře a kliditi jen nevděk za svou práci, při tom však neustávati v lásce a konání dobra, toť triumf pravého následovníka Ježíšova na tomto světě. — Lepší jest vlastní rukou bít se v prsa než ukazovati prstem na jiné. — My vidíme a posuzujeme toliko zevnější skutek. Vševědoucí samojediný viděl však úmysl, viděl omlouvající okolnosti. A my bychom chtěli souditi, my krátkozrací a nevědomí? — Devět desetin útrap, jimiž zachváčeno bylo lidstvo, má svůj původ ve spojení vysoké intelligence se žádostmi nízkými. — Prvním krokem k moudrosti jest odřící se pošetilosti davů. Moudří jsou moudřími proto, že mají odvahu, jíti proti proudu. — K velikým a obtížným věcem potřebí jest zralé rozvahy, rozhodné vůle, statného jednání: ledové hlavy, ohnivého srdce, železné ruky. — Pokoj svůj hledej ve svém poměru k Bohu; jestliže ho tuto nenajdeš, jinde marně ho hledáš.

Učitel'ská Zádruha na Moravě, zapsané společenstvo s obmezeným ručením se sídlem v Uh. Hradišti, zve tímto své členy ku IV. výroční řádné valné hromadě, která konati se bude v neděli dne 12. června 1904 o 1 hod. odpoledne v Uh. Hradišti v místnostech spolkových.

Jednací pořádek:

1. Zpráva o činnosti.
2. Čtení zápisu minulé hromady.
3. Zpráva účetní za r. 1903.
4. Zpráva zkoumatelů účtů.
5. Usnesení, jak naložiti s čistým ziskem.
6. Doplnovací volba do správní rady a volba zkoumatelů účtů.
7. Volné návrhy.

Za legitimaci členů slouží knížka členská.

V Uh. Hradišti, dne 24. května 1904.

Alfons Sauer, t. č. mistopředseda. **Jan F. Kořínek**, t. č. předseda.

Doporučujeme tyto knihy a časopisy:

Nákladem zemského Ústř. spolku jednot učitel'ských v král. Českém vyšlo:

V. J. Boušek: **Ve stopách volného kreslení vyšších tříd škol obecných**, zvláště ménětřídních. Se 14 vlastními perokresbami. Cena K 2.10, váz. K 2.80.

Josef Beneš: **Úkoly ku počítání z paměti**. Doplněk ku početnicím pro školy obecné. Cena 1 K 20 h.

Ant. Pochop: **Devaternik čili devatero pohádek z Hor. Pojizeří**. Knihovny českých dětí svazek I. Cena 1 K.

Nákladem J. Otty v Praze vyšlo:

Josef Moučka: **Zpěvník pro školy obecné a měšťanské z písní národních**. 4 díly. Pro 1.—8. školní rok. Schváleno výnosem vys. c. k. ministerstva osvěty a vyučování ze dne 30. prosince 1903 čís. 38.216. Cena celého K 2.40.

Doporučujeme co nejvřeleji

každé škole

umělecké,
jubilejní
vydání

BABIČKY

od Boženy Němcové.

Nákladem České grafické akciové společnosti »Unie« v Praze.

KRÁMSKÁ CENA

brož. K 25.—, vázané K 31.—, v překrásné vazbě celokožená K 35.—.

„Vychovatelské Listy“ vycházejí dvakrát měsíčně (5. a 20.)

Předplatné na celý rok obnáší 6 K

Redaktor Alois Adamec, učitel měšťanské školy v Ivančicích.

Administraci a expedici vede Hedv. Rubrová, učitelka v Brně, na Petrově č. 1.

— Pouze administraci posílá se předplatné. —

Nákladem Katolického spolku českých učitelů na Moravě.

Príspevky se honorují.

Inserty účtují se ievně.